

Valsts kase

**Vadlīnijas par ilgtermiņa ieguldījumu starptautiskās
finanšu institūcijās grāmatvedības uzskaiti**

Maksājumus starptautiskām finanšu institūcijām veic saskaņā ar noslēgtiem līgumiem un vienošanās kārtējā gada budžetam. Šos maksājumus grāmatvedības uzskaitē klasificē kā aktīvus (ilgtermiņa/īstermiņa ieguldījumus) vai kārtējos izdevumus, vienlaicīgi atzīstot naudas līdzekļu samazinājumu vai saistības.

Finanšu ieguldījums starptautiskā finanšu institūcijā var rasties darījumā bez atlīdzības, tādā gadījumā atzīstams aktīvu un ieņēmumi.

Līgumā ar starptautisko finanšu institūciju noteiktiem budžeta iestādes (valsts vārdā) pienākumiem veikt maksājumu vai nodrošināt finansējumu atzīst saistības, veido uzkrājumus vai iespējamās saistības.

Šajās vadlīnijās sniegts skaidrojums aktīvu klasifikācijai (1.nodaļā) un saistību klasifikācijai (2.nodaļā), to sākotnējai atzīšanai un novērtēšanai (3.nodaļa), turpmākai aktīvu novērtēšanai (4.nodaļa) un saistību novērtēšanai (5.nodaļa), dividenžu uzskaiti (6.nodaļa) un aktīvu un saistību izslēgšanai no uzskaites (7.nodaļa).

Saturs

1. Aktīvu klasifikācija	4
2. Saistību klasifikācija.....	8
3. Sākotnējā atzīšana un novērtēšana	11
4. Turpmākā aktīvu novērtēšana.....	12
5. Turpmākā saistību, uzkrājumu un iespējamo saistību novērtēšana	15
6. Dividenžu uzskaitē	16
7. Izslēgšana no uzskaites.....	16

Aktīvu klasifikācijai un novērtēšanai sākotnēji un katru pārskata gadu inventarizācijas ietvaros sagatavo izvērtējumu.

Līgumā paredzētos maksājumus un citus nosacījumus klasificē saskaņā ar Ministru kabineta 13.02.2018. noteikumu Nr.87 “Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs” prasībām un atbilstoši klasifikācijai nosaka aktīvu vai izdevumu uzskaites vērtību.

Tālāk tiek piedāvāta informācijas apkopojuma tabula, kas būtu aizpildāma par katru starptautisko finanšu institūciju pirmreizēji 2019.gada beigās un turpmāk atjaunojama ar aktuālu informāciju katra pārskata perioda beigās, lai noteiktu, vai iestādei ir kontrole pār aktīvu.

<i>Budžeta iestādes uzskaitē</i>		<i>Līguma nosacījumi, kuru rezultātā atzīst aktīvu vai izdevumus</i>	<i>Piezīmes</i>
<i>Uzskaites postenis¹</i>	<i>Vērtība²</i>		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1</i>			
		<i>1.</i>	
		<i>2.</i>	
		<i>..</i>	
<i>Starptautiskā finanšu institūcija 2</i>			
		<i>1.</i>	
		<i>2.</i>	
		<i>...</i>	
<i>Secinājumi un lēmums:</i>			

1.un 2.aili aizpilda atbilstoši veiktajam izvērtējumam par aktīvu klasifikāciju (atbildes uz A1-A7 kontroljautājumiem) un novērtējumu. 3.ailē norāda līguma nosacījumu numuru vai aprakstu, kas pamato aktīva vai izdevumu atzīšanu. 4.ailē norāda citu informāciju, kas pamato aktīva vai izdevumu atzīšanu (piemēram, starptautiskās finanšu institūcijas finanšu pārskatā norādīto informāciju par pārskata posteni un vērtību).

1. Aktīvu klasifikācija

Lai noteiktu, vai iestādei rodas ilgtermiņa ieguldījumi, īstermiņa ieguldījumi vai izdevumi, iestādei būtu jāatbild uz sekojošiem kontroljautājumiem:

1.1. Izvērtējot līguma nosacījumus, maksājumus starptautiskai finanšu institūcijai klasificē kā:

1.1.1. ilgtermiņa finanšu ieguldījumu, ja tas atbilst šādiem nosacījumiem:

- budžeta iestāde to kontrolē pagātnes notikumu rezultātā³.

¹ Finanšu ieguldījums, prasības, izdevumi

² Aprēķinātā budžeta iestādes aktīvu vai izdevumu summa, pamatojoties uz darījuma izmaksām

³ MK Nr.87 23.punkts

Kontroljautājumi (A1):

Jautājums	Atbilde – Jā	Atbilde - Nē	Atbildes pamatojuma fakts
1. Vai budžeta iestādei ir kontrole pār aktīvu ⁴ :			
1.1. iestāde savu mērķu sasniegšanai var lietot aktīvu vai gūt no tā labumu kādā citā veidā			
1.2. iestāde var liegt vai kā citādi regulēt trešo personu piekļuvi šādam labumam			
1.3. iestādei ir likumīgas tiesības (piemēram, īpašumtiesības) uz aktīvu			
1.4. iestāde spēj nodrošināt, ka aktīvs tiek lietots paredzētajam mērķim Piemēram, iestādei joprojām uzticēts uzdevums pārstāvēt valsti attiecīgā jautājuma			
2. Vai ir noticis pagātnes notikums, kura rezultātā iestādei izveidojusies kontrole pār aktīvu ⁵ :			
2.1. aktīva saņemšana			
2.2. aktīva iegāde			
2.3. aktīva izveidošana			
2.4. cits notikums			
Secinājumi un lēmums:			
Piemēram, Secinājums- iestādei ir nav kontrole pār aktīvu; Lēmums-turpināt/ neturpināt aktīva izvērtēšanu			

- no ieguldījuma nākotnē var sagaidīt saimnieciskos labumus vai nodrošināt budžeta iestādes funkciju vai deleģēto uzdevumu⁶.

Kontroljautājumi (A2):

Jautājums	Atbilde – Jā	Atbilde - Nē	Atbildes pamatojuma fakts
1. Vai no aktīva nākotnē var sagaidīt saimnieciskos labumus ⁷ :			
1.1. dividendes;			
1.2. ieņēmumus no tā atsavināšanas trešai personai;			
1.3. iemaksātā finansējuma atmaksu izstāšanās gadījumā.			
2. Vai aktīvs nodrošina budžeta iestādes funkciju veikšanu vai deleģēto uzdevumu izpildi?			

⁴ Atbilde uz jautājumu ir “Jā”, ja tā attiecas uz visiem **1.jautājuma** apakšpunktiem. Ja kādam apakšpunktam atbilde ir “Nē”, tad kopējā atbilde uz jautājumu ir “Nē”. Ja kāds konkrētais jautājums nav attiecināms pie aktīva izvērtējuma, tad norāda “X” un ailē “Atbildes pamatojuma fakts” to pamato.

⁵ Atbilde uz jautājumu ir “Jā”, ja tā attiecas vismaz uz vienu **2.jautājuma** apakšpunktu. Ja visu **2.jautājuma** apakšpunktu atbilde ir “Nē”, tad kopējā atbilde uz jautājumu ir “Nē”

⁶ MK Nr.87 22.punkts

⁷ Atbilde uz jautājumu ir “Jā”, ja tā attiecas vismaz uz vienu **1.jautājuma** apakšpunktu. Ja visu **1.jautājuma** apakšpunktu atbilde ir “Nē”, tad kopējā atbilde uz jautājumu ir “Nē”.

<i>Piemēram, ieguldījums starptautiskajā finanšu institūcijā vairāk neatbilst paredzētajam mērķim</i>			
Secinājumi un lēmums:			

- tā vērtību var ticami novērtēt⁸.

Kontroljautājumi (A3):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai aktīva vērtību var ticami novērtēt pēc kādas no metodēm⁹:</i>			
<i>1. Veiktās iemaksas;</i>			
<i>2. Patiesā vērtība</i>			
<i>3. Cita metode?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

- aktīvu paredzēts izmantot ilgāk par vienu gadu¹⁰.

Kontroljautājumi (A4):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai aktīvu iestādes funkciju veikšanai vai saimniecisko labumu gūšanai paredzēts izmantot ilgāk par vienu gadu?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

1.1.2. izdevumus, ja tie neatbilst aktīvu atzīšanas kritērijiem.

Kontroljautājumi (A5):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai ieguldījums atbilst aktīvu atzīšanas kritērijiem?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

1.1.3. īstermiņa ieguldījumus, ja aktīvu paredzēts izmantot tikai tuvāko 12 mēnešu laikā pēc bilances datuma¹¹.

Kontroljautājumi(A6):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai aktīvu iestādes funkciju veikšanai vai saimniecisko labumu gūšanai paredzēts izmantot tikai tuvāko 12 mēnešu laikā?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

⁸ MK Nr.87 22.punkts

⁹ Atbilde uz jautājumu ir "Jā", ja tā attiecas vismaz uz vienu apakšpunktu. Ja visu apakšpunktu atbilde ir "Nē", tad kopējā atbilde uz jautājumu ir "Nē".

¹⁰ MK Nr.87 26.punkts

¹¹ MK Nr.87 27.punkts

1.2. Finanšu ieguldījumus (ilgtermiņa vai īstermiņa) klasificē, ņemot vērā iegūtās balsstiesības starptautiskajā organizācijā:

- 1.2.1. ja budžeta iestāde iegūst 100 % – 50.001 % balsstiesību, ieguldījumu klasificē kā radniecīgu.
- 1.2.2. ja budžeta iestāde iegūst 50 % - 20.001 %, tad ieguldījumu klasificē kā asociētu.
- 1.2.3. Ja budžeta iestāde iegūst 20 % balsstiesību vai mazāk, tad ieguldījumu klasificē pārējo finanšu ieguldījumu sastāvā un izvērtē ieguldījuma atbilstību finanšu instrumentu klasifikācijas kritērijiem:

Kontroljautājumi(A7):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai aktīvs atbilst kādam no finanšu instrumentu klasifikācijas kritērijiem¹²?</i>			
<i>1. citas personas pašu kapitāla instruments – līgums, kas apliecina atlikušo līdzdalību citas personas aktīvos pēc visu saistību atskaitīšanas</i>			
<i>2. līgumā noteiktas tiesības saņemt naudu vai citu finanšu aktīvu no citas personas (prasības)</i>			
<i>3. līgumā noteiktas tiesības savstarpēji apmainīt finanšu aktīvus vai finanšu saistības ar citu personu apstākļos, kas budžeta iestādei ir potenciāli labvēlīgi</i>			
<i>Secinājumi un lēmums:</i>	<i>Piemēram, Secinājums- neatbilst finanšu instrumentu kritērijiem. Lēmums-veikt uzskaiti izmaksu vērtībā atzīstot vērtības samazinājumu pārskata perioda beigās.</i>		

1.3. Mainoties līguma nosacījumiem vai pamatojoties uz citiem notikumiem, veic atkārtotu maksājumu klasifikācijas izvērtējumu.

¹² Atbilde uz jautājumu ir “Jā”, ja tā attiecas vismaz uz vienu no apakšpunktiem.

Saistību klasifikācijai un novērtēšanai sākotnēji un katru pārskata gadu inventarizācijas ietvaros sagatavo izvērtējumu. Izvērtējot līgumu un citu tiesību aktu nosacījumus, budžeta iestāde sagatavo kopsavilkumu par saistībām, kas radušās vai var rasties to rezultātā.

Tālāk tiek piedāvāta informācijas apkopojuma forma, kas būtu aizpildāma par katru starptautisko finanšu institūciju pirmreizēji 2019.gada beigās un turpmāk atjaunojama ar aktuālo informāciju katra pārskata perioda beigās.

<i>Budžeta iestādes uzskaitē</i>		<i>Līguma nosacījumi (gadījumi), kas rada vai var radīt finansiālas sekas</i>	<i>Piezīmes</i>
<i>Uzskaites postenis¹³</i>	<i>Vērtība¹⁴</i>		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1</i>			
		<i>1.</i>	
		<i>2.</i>	
		<i>..</i>	
<i>Starptautiskā finanšu institūcija 2</i>			
		<i>1.</i>	
		<i>2.</i>	
		<i>...</i>	
<i>Secinājumi un lēmums:</i>			

1. un 2. aili aizpilda atbilstoši veiktajam izvērtējumam par saistību klasifikāciju (atbildes uz S1-S5 kontroljautājumiem) un novērtējumu. 3. ailē norāda līguma nosacījumu numuru vai aprakstu, kas pamato saistību atzīšanu. 4. ailē norāda citu informāciju, kas pamato saistību atzīšanu (piemēram, starptautiskās finanšu institūcijas finanšu pārskatā norādīto informāciju par pārskata posteni un vērtību).

2. Saistību klasifikācija

Lai noteiktu, vai iestādei rodas saistības, uzkrājumi vai iespējamās saistības, iestādei būtu jāatbild uz sekojošiem kontroljautājumiem:

2.1. Izvērtējot līguma nosacījumus, atzīst saistības, ja:

- budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums, kurš radies pagātnes notikumu rezultātā un par kura izpildi tā ir pilnībā atbildīga¹⁵.

Kontroljautājumi (S1):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>1. Vai budžeta iestādei ir radies pašreizējs pienākums¹⁶?</i>			

¹³ Finanšu ieguldījums, prasības, izdevumi

¹⁴ Aprēķinātā budžeta iestādes aktīvu vai izdevumu summa, pamatojoties uz darījuma izmaksām

¹⁵ MK Nr.87 28.punkts

¹⁶ Atbilde uz jautājumu ir "Jā", ja tā attiecas vismaz uz vienu no apakšpunktiem. Ja visiem apakšpunktiem atbilde ir "Nē", tad kopējā atbilde uz jautājumu ir "Nē".

<i>1.1.pienākuma izpildi nosaka tiesību akti (līgums, normatīvie akti u.c.) t.i. juridisks pienākums</i>			
<i>1.2.pienākums ir prakses radīts (citām personām ir pamatots iemesls sagaidīt, ka budžeta iestāde izpildīs pienākumu saskaņā ar agrāk izveidojušos darbības modeli, noteiktajiem principiem vai pietiekami konkrētu paziņojumu)</i>			
<i>2. Vai pienākuma izpilde pastāv neatkarīgi no budžeta iestādes darbības nākotnē?</i>			
<i>3. Vai budžeta iestāde ir pilnībā atbildīga par pienākumā ietvertu saistību izpildīšanu¹⁷?</i>			
<i>4. Vai pārlicēcība, ka pārskata datumā pašreizējais pienākums pastāv, ir 100 %?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

- saistību izpildes termiņš ir precīzi zināms.

Kontroljautājumi (S2):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>1. Vai ir zināms konkrēts pienākuma izpildes termiņš?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

- pienākuma izpildei ir nepieciešams resursu izlietojums un tas ir precīzi zināms¹⁸.

Kontroljautājumi (S3):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>1. Vai budžeta iestādes pienākuma izpildei ir nepieciešams resursu izlietojums?</i>			
<i>2. Vai ir zināms konkrēts pienākuma izpildes apjoms?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

¹⁷ MK Nr.87 253.punkts

¹⁸ MK Nr.87 28.punkts

- resursu izlietojuma varbūtība ir droši ticama (100 %).

Kontroljautājumi (S4):

Jautājums	Atbilde – Jā	Atbilde - Nē	Atbildes pamatojuma fakts
Vai ticamība, ka pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums, ir 100 %?			
Vai ticamība, ka pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums, ir $\geq 50\% < 100\%$?			
Vai ticamība, ka pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums, ir $\geq 5\% < 50\%$?			
Vai ticamība, ka pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums, ir mazāka par 5%?			
Secinājumi un lēmums*:			

*Uzskaites posteņa izvērtēšanai ņem vērā varbūtību, ka budžeta iestādei radīsies attiecīgās finansiālās sekas, klasificējot šādā kārtībā:

Resursu izlietojuma varbūtība	Uzskaites postenis	Papildus kritēriji
Droši ticama (=100 %)	Atzīst uzkrājumus / saistības	Ja pienākuma izpildes termiņš vai apjoms: <ul style="list-style-type: none"> • nav precīzi zināms, tad atzīst bilances postenī "Uzkrājumi"; • ir precīzi zināmi, tad atzīst bilances postenī "Saistības".
Ticama ($\geq 50\% < 100\%$)	Atzīst uzkrājumus	Ja pārliecība, ka pārskata datumā pašreizējais pienākums pastāv, ir <ul style="list-style-type: none"> • $> 50\%$, tad atzīst bilances postenī "Uzkrājumi"; • $> 5\% \leq$, tad izvērtē informācijas atklāšanu par iespējamām saistībām gada pārskata pielikumā.
Iespējama ($\geq 5\% < 50\%$)	Atklāj informāciju par iespējamām saistībām finanšu pārskatā	x
Maz ticama ($< 5\%$)	Informācija netiek atklāta	x

- 2.2. Ja pienākuma izpildes termiņš vai apjoms nav precīzi zināms, tad, lai atzītu uzkrājumus, izvērtē, vai pārlicība, ka pārskata datumā pašreizējais pienākums pastāv, ir lielāka par 50 %.

Kontroljautājumi (S5):

<i>Jautājums</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojuma fakts</i>
<i>Vai pārlicība, ka pārskata datumā pašreizējais pienākums pastāv, ir >50 %?</i>			
<i>Vai pārlicība, ka pārskata datumā pašreizējais pienākums pastāv, ir >5% ≤50 %?</i>			
Secinājumi un lēmums:			

- 2.3. Ja pienākums neatbilst uzkrājumu atzīšanas kritērijiem un ticamība, ka pienākuma izpildei būs nepieciešams resursu izlietojums (skatīt S4 izvērtējumu), ir:

- >5 % ≤50 %, tad atzīst iespējamās saistības (piemēram, varētu būt ieguldījumi uz pieprasījumu);
- ≤ 5 %, tad pieņem lēmumu šādu informāciju grāmatvedības uzskaitē neregistrēt un pārskatā neuzrādīt.

- 2.4. Mainoties līguma nosacījumiem vai pamatojoties uz citiem notikumiem, veic atkārtotu saistību klasifikācijas izvērtējumu.

3. Sākotnējā atzīšana un novērtēšana

- 3.1. Ja maksājumu starptautiskai finanšu institūcijai klasificē kā ilgtermiņa finanšu ieguldījumu, tad to sākotnēji atzīst iegādes izmaksu vērtībā, ja tā atbilst aktīva patiesajai vērtībai. Iegādes izmaksas nosaka atbilstoši maksājumu kopsummai, ja maksājumu termiņš nepārsniedz 12 mēnešus. Ja maksājumu termiņš pārsniedz 12 mēnešus, tad iegādes izmaksas nosaka atbilstoši diskontētajai maksājumu kopsummai, kas noteikta piemērojot efektīvās procentu likmes metodi.

- 3.2. Vienlaicīgi ar ilgtermiņa finanšu ieguldījumu¹⁹ uzskaita naudas līdzekļu izmaiņas vai atzīst saistības par veicamo maksājumu aktīva iegādes izmaksu vērtībā.

D Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi
K Naudas līdzekļi

D Aktīvs (Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi)
K Saistības

¹⁹ T.sk. avansa maksājumi

3.3. Ja ilgtermiņa finanšu ieguldījumu saņem darījumā bez atlīdzības, tad vienlaicīgi ar ilgtermiņa finanšu ieguldījumu atzīst finanšu ieņēmumus aktīva patiesajā vērtībā.

D Aktīvs (Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi)

K Finanšu ieņēmumi

3.4. Ja maksājumu starptautiskai finanšu institūcijai klasificē kā izdevumus, tad veicot naudas līdzekļu pārskaitījumu, atzīst nākamo periodu izdevumus (ja saskaņā ar līguma nosacījumiem līdzekļi paredzēti nākamo pārskata periodu izdevumu segšanai) vai pārskata perioda izdevumus.

D Izdevumi (Nākamo periodu izdevumi)

K Naudas līdzekļi

3.5. Saistības vai uzkrājumus par citiem līguma nosacījumiem atzīst aplēstajā vērtībā, ņemot vērā paredzamā maksājuma laiku. Ja maksājums paredzēts vēlāk nekā pēc viena gada, saistības vai uzkrājumus aprēķina diskontētajā vērtībā, izmantojot Valsts kases mājas lapā publicēto diskonta likmi.

D Izdevumi

K Saistības/ Uzkrājumi

3.6. Ja maksājumi klasificēti kā iespējamās saistības, tās novērtē maksājumu kopsummas diskontētajā vērtībā, ja ir iespējams noteikt maksājumu termiņš un tas pārsniedz 12 mēnešus.

4. Turpmākā aktīvu novērtēšana.

4.1. Ja aktīvs klasificēts kā ilgtermiņa ieguldījums radniecīgās un asociētās kapitālsabiedrībās, tad tā vērtību turpmāk novērtē atbilstoši pašu kapitāla metodei.

4.2. Ja aktīvs atbilst finanšu instrumenta klasifikācijas kritērijiem, tad to klasificē atbilstošā finanšu instrumentu kategorijā²⁰ un turpmāk novērtē atbilstoši finanšu instrumentu kategorijai, kurā tas klasificēts:

Finanšu instrumentu kategorija	Uzskaites metode	Lēmums par klasifikāciju (atbilst/ neatbilst)	Lēmuma pamatojums
<i>Starptautiskā finanšu institūcija I</i>			
1.prasības un aizdevumi*	uzskaita amortizētajā vērtībā, piemērojot efektīvās procentu likmes metodi, un pārskata perioda finanšu ieņēmumos iekļauj amortizētos procentu ieņēmumus: <i>D Aktīvs</i> <i>K Procentu ieņēmumi</i>		
2.līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi*	uzskaita amortizētajā vērtībā, piemērojot efektīvās procentu likmes metodi, un		

²⁰ MK Nr.87 387.punkts un 3.pielikums

	pārskata perioda finanšu ieņēmumos iekļauj amortizētos procentu ieņēmumus: <i>D Aktīvs</i> <i>K Procentu ieņēmumi</i>		
3.pārdošanai pieejami finanšu aktīvi**	uzskaita patiesā vērtībā, katra pārskata perioda beigās patiesās vērtības izmaiņas atzīst finanšu instrumentu patiesās vērtības rezervē, ieņēmumus vai izdevumus no valūtu kursu svārstībām atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos: <i>D Aktīvs</i> <i>K Rezerves</i> <i>vai</i> <i>D Rezerves</i> <i>K Aktīvs</i>		
4.patiesajā vērtībā novērtēti finanšu aktīvi	uzskaita patiesā vērtībā, katra pārskata perioda beigās patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos: <i>D Aktīvs</i> <i>K Finanšu ieņēmumi</i> <i>Vai</i> <i>D Finanšu izdevumi</i> <i>K Aktīvs</i>		
<i>Starptautiskā finanšu institūcija n</i>			

*Katra pārskata gada beigās nosaka vērtības samazinājuma pazīmes un, ja tās konstatē, nosaka vērtības samazinājumu.

**ja aktīva patieso vērtību nav iespējams noteikt, to uzskaita iegādes izmaksu vērtībā un katra pārskata gada beigās nosaka vērtības samazinājuma pazīmes. Ja tās konstatē, nosaka vērtības samazinājumu.

4.3. Katra pārskata gada beigās izvērtē amortizētā vērtībā uzskaitīta finanšu aktīva, kā arī izmaksu vērtībā uzskaitīta pārdošanai pieejama finanšu aktīva vērtības samazinājuma pazīmes. Ja aktīvam iepriekšējos pārskata periodos ir atzīts vērtības samazinājums, pārskata perioda beigās pārskata, vai attiecīgās vērtības samazinājuma pazīmes joprojām ir aktuālas.

<i>Vērtības samazinājuma pazīmes</i>	<i>Ir konstatēta/ nav konstatēta</i>	<i>Atbildes pamatojums</i>
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija l</i>	
<i>1. emitenta vai pienākumu pildītāja (sadarbības partnera) finansiālās grūtības;</i>		
<i>2. līguma nosacījumu neievērošana, piemēram, procentu vai pamatsummas atmaksāšanas nosacījumu neizpilde vai pārkāpšana;</i>		
<i>3. aizdevējs ekonomisku vai juridisku iemeslu dēļ, kas saistīti ar aizņēmēja finansiālajām grūtībām, piešķir aizņēmējam atlaidi vai atbrīvojumu, ko citos apstākļos aizdevējs nebūtu apsvēris;</i>		

4. <i>kļūst ticams, ka aizņēmējs uzsāks maksātspējas procedūru vai cita veida finansiālu reorganizāciju;</i>		
5. <i>attiecīgā finanšu aktīva aktīvā tirgus zaudēšana finansiālu grūtību dēļ;</i>		
6. <i>pieejamā informācija norāda, ka pastāv novērtējams finanšu aktīvu grupas aplēsto nākotnes naudas plūsmu samazinājums kopš šo aktīvu sākotnējās atzīšanas, lai arī atsevišķiem finanšu aktīviem šis samazinājums vēl nav nosakāms, un tā ietver vienu no šiem apstākļiem:</i>		
6.1. <i>nelabvēlīgas izmaiņas aizņēmēju maksātspējā attiecīgajā grupā (piemēram, pieaugošs nokavēto maksājumu skaits),</i>		
6.2. <i>valsts vai pašvaldības ekonomiskos apstākļus, kas attiecīgi ietekmē saistību neizpildi aktīvu grupā (piemēram, ekonomiskās grūtības noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā, nozīmīgas nelabvēlīgas izmaiņas kādas nozares apstākļos, kas ietekmē aizņēmējus attiecīgajā grupā);</i>		
7. <i>ieguldījumam pašu kapitāla instrumentā – informācija par nelabvēlīgām izmaiņām, kas notikušas tehnoloģiskajā, tirgus, ekonomiskajā vai juridiskajā vidē, kurā darbojas emitents, un kas norāda, ka pašu kapitāla instrumenta izmaksas var nebūt atgūstamas. Ieguldījuma pašu kapitāla instrumentā vērtības samazināšanās zem tā izmaksu vērtības arī ir objektīvs vērtības samazināšanās pierādījums.</i>		
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija n</i>	
Secinājumi un lēmums:	<i>Piemēram: Veikt (neveikt) ieguldījuma st.institūcijā 1 vērtības samazinājuma aprēķinus.</i>	

4.4. Ja konstatē vismaz vienu pazīmi, veic aktīva vērtības samazinājuma aprēķinus.

4.5. Ja vērtības samazinājuma aprēķinu rezultātā konstatē aktīva vērtības samazinājumu, to atzīst:

D Pārējie finanšu izdevumi

K Aktīva vērtības samazinājums

4.6. Ja nākamajos pārskata periodos aktīva vērtības samazinājumu pilnībā vai daļēji noraksta, grāmato:

D Aktīva vērtības samazinājums

K Pārējie finanšu ieņēmumi

5. Turpmākā saistību, uzkrājumu un iespējamo saistību novērtēšana

5.1. Ja saistības par veicamiem maksājumiem atbilst finanšu instrumenta klasifikācijas kritērijiem²¹, tad tās klasificē atbilstošā finanšu instrumentu kategorijā un turpmāk novērtē atbilstoši finanšu instrumentu kategorijai²², kurā tas klasificēts:

Finanšu instrumentu kategorija	Uzskaites metode	Lēmums par klasifikāciju (atbilst/ neatbilst)	Lēmuma pamatojums
<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1</i>			
1. Patiesajā vērtībā novērtētas finanšu saistības	uzskaita patiesā vērtībā, katra pārskata perioda beigās patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos: <i>D Saistības</i> <i>K Finanšu ieņēmumi</i> <i>Vai</i> <i>D Finanšu izdevumi</i> <i>K Saistības</i>		
2. Pārējās finanšu saistības	uzskaita amortizētajā vērtībā, piemērojot efektīvās procentu likmes metodi, un pārskata perioda finanšu izdevumos iekļauj amortizētos procentu izdevumus: <i>D Procentu izdevumi</i> <i>K Saistības</i>		
<i>Starptautiskā finanšu institūcija n</i>			

5.2. Uzkrājumus un iespējamās saistības katra pārskata perioda beigās izvērtē un, ja nepieciešams, palielina vai samazina.

5.3. Ja uzkrājumi novērtēti diskontētajā vērtībā, pārskata perioda beigās tos palielina vai samazina atbilstoši piemērotai diskonta likmei un atzīst procentu izdevumus vai ieņēmumus:

D Procentu izdevumi

K Uzkrājumi

Vai

D Uzkrājumi

K Procentu ieņēmumi

5.4. Ja uzkrājumu vērtību samazina, jo ir samazinājusies pienākuma izpildei nepieciešamās summas apjoms, tad atzīst pārējos ieņēmumus:

D Uzkrājumi

K Pārējie ieņēmumi

²¹ MK Nr.87 4.13. un 382.punkts

²² MK Nr.87 387.punkts un 3.pielikums

6. Dividenžu uzskaitē

6.1. Dividenžu maksājumi tiek saņemti valsts pamatbudžetā vispārējos valsts budžeta ieņēmumos un tos atzīst saskaņā ar naudas plūsmas principu Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē. No 01.01.2021. valsts budžetā maksājamās dividendes atzīst VID pēc uzkrāšanas principa.

6.2. Atbilstoši MK noteikumos Nr.87 noteiktajam budžeta iestādei, kas veic finanšu ieguldījumu uzskaiti, par kuriem tiek saņemti dividenžu maksājumi valsts budžetā, jāgūst pārliecība, ka ir saņemts paziņojums par valsts budžetā maksājamām dividendēm un tās ir saņemtas vai nav saņemtas valsts budžetā.

Kontroljautājumi (D1):

Jautājums	Atbilde – Jā	Atbilde - Nē	Atbildes pamatojuma fakts
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1</i>		
1. Vai budžeta iestāde ir saņēmusi paziņojumu par tai pienākošām dividendēm?			
2. Vai dividendes ir saņemtas valsts budžetā?			
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija n</i>		
Secinājumi un lēmums:	<i>Piemēram: Reģistrēt dividendes zebilances aktīvā</i>		

6.3. Līdz pārskata perioda beigām paziņotās, bet valsts budžetā nesaņemtās reģistrē zebilances aktīva kodā “9120 Paziņotās dividendes un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu”. Pēc informācijas saņemšanas par valsts budžetā iemaksātām dividendēm, par attiecīgo summu samazina zebilances aktīvā reģistrētās dividendes.

7. Izslēgšana no uzskaites

7.1. Finanšu ieguldījumu izslēdz no uzskaites, ja tas atbilst aktīva izslēgšanas kritērijiem:

Jautājumi	Atbilde – Jā	Atbilde - Nē	Atbildes pamatojums
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1</i>		
Vai aktīvs atbilst izslēgšanas kritērijiem ²³ ?			
1. līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām no attiecīgā finanšu aktīva vai tā daļas beidzas vai budžeta iestāde ir			

²³ Atbilde uz jautājumu ir “Jā”, ja tā attiecas vismaz uz vienu punktu. Ja visu punktu atbilde ir “Nē”, tad kopējā atbilde uz jautājumu ir “Nē”.

<i>atteikusies no šīm tiesībām tiesību aktos noteiktajā kārtībā;</i>			
<i>2. budžeta iestāde nodod līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām no finanšu aktīva vai tā daļas;</i>			
<i>3. budžeta iestāde saglabā līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām no finanšu aktīva vai tā daļas, bet uzņemas līgumā noteiktu pienākumu samaksāt attiecīgās naudas plūsmas vienam vai vairākiem saņēmējiem, un:</i>			
<i>3.1. budžeta iestādei ir pienākums veikt maksājumus saņēmējiem tikai tad, kad ir saņemtas ekvivalentas summas no attiecīgā aktīva;</i>			
<i>3.2. atbilstoši līguma nosacījumiem budžeta iestādei ir aizliegts pārdot vai ieķīlāt attiecīgo aktīvu vai tā daļu;</i>			
<i>4. budžeta iestāde nodod visus ar attiecīgā aktīva vai tā daļas īpašumtiesībām saistītos riskus, atlīdzības un aktīva vai tā daļas kontroli.</i>			
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija n</i>		
Secinājumi un lēmums:	<i>Piemēram: Izslēgt no uzskaites finanšu ieguldījumu st.institūcijā I</i>		

7.2. Aktīvu izslēdz no uzskaites un, ņemot vērā darījuma ekonomisko būtību, atzīst izdevumus vai prasības par atlīdzību:

D Izdevumi (Prasības par finanšu ieguldījuma atsavināšanu)

K Aktīvs

7.3. Prasības par aktīva atsavināšanu atzīst atlīdzības patiesajā vērtībā. Starpību starp atlīdzības patieso vērtību un aktīva uzskaites vērtību atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos:

D Finanšu izdevumi

D Prasības par finanšu ieguldījuma atsavināšanu
 K Aktīvs (Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi)
 Vai
 D Prasības par finanšu ieguldījuma atsavināšanu
 K Aktīvs (Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi)
 K Finanšu ieņēmumi

7.4. Finanšu saistības, uzkrājumus un iespējamās saistības izslēdz no uzskaites, ja tas atbilst saistību izslēgšanas kritērijiem:

<i>Jautājumi</i>	<i>Atbilde – Jā</i>	<i>Atbilde - Nē</i>	<i>Atbildes pamatojums</i>
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija 1/ Uzskaites postenis</i>		
<i>Vai saistības atbilst izslēgšanas kritērijiem²⁴?</i>			
<i>1. līgumā noteiktais pienākums ir izpildīts;</i>			
<i>2. otra līgumslēdzēja puse ir atteikusies no prasības šā pienākuma izpildei;</i>			
<i>3. pienākums ir atcelts vai tā izpildes termiņš ir beidzies.</i>			
	<i>Starptautiskā finanšu institūcija n/ Uzskaites postenis</i>		
<i>Secinājumi un lēmums:</i>	<i>Piemēram: Izslēgt no uzskaites uzkrājumus saistībā ar finanšu ieguldījumu starptautiskajā finanšu institūcijā n</i>		

7.5. Izslēdzot no uzskaites saistības un uzkrājumus, atbilstoši darījuma ekonomiskai būtībai atzīst naudas līdzekļu samazinājumu vai ieņēmumus:

D Saistības
 K Naudas līdzekļi
 Vai
 D Saistības
 K Pārējie ieņēmumi
 Vai
 D Uzkrājumi
 K Pārējie ieņēmumi

7.6. Izveidotos uzkrājumus iespējamām saistībām pārgrāmato saistību sastāvā, ja kļūst precīzi zināma saistību summa un maksājuma termiņš:

D Uzkrājumi
 K Saistības

²⁴ Atbilde uz jautājumu ir "Jā", ja tā attiecas vismaz uz vienu punktu. Ja visu punktu atbilde ir "Nē", tad kopējā atbilde uz jautājumu ir "Nē".

7.6.1. Ja aplēstā uzkrājumu summa ir mazāka par saistību summu, tad starpību atzīst izdevumos:

D Uzkrājumi

D Izdevumi

K Saistības

7.6.2. Ja aplēstā uzkrājumu summa ir lielāka par saistību summu, tad starpību atzīst ieņēmumos:

D Uzkrājumi

K Saistības

K Ieņēmumi

7.7. Izslēdzot no uzskaites iespējamās saistības, samazina zembilances reģistrā iekļauto summu.

Informācijai:

Jautājumus par uzskaiti un pārskatu sagatavošanu var sūtīt uz: parskati@kase.gov.lv.